

Årets ord 2010

Farø, Ken Joensen; Elbro, Carsten

Published in:
Maal og Maele

Publication date:
2011

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Farø, K. J., & Elbro, C. (2011). Årets ord 2010. *Maal og Maele*, (1), 32-32.

Årets ord 2010

Mål og Mæle indførte Årets ord i 2006. Ideen har spredt sig til andre medier i mellemtiden, så man nu rundt omkring har både månedens, ugens og ja, dagens ord. *Mål og Mæle* kan således kåre *det originale* Årets ord 2010. Årets ord *classic*!

Askeramt er Årets ord 2010 ifølge *Mål og Mæle*. Ordet blev naturligvis dannet i anledning af vulkanudbruddet ved den islandske gletsjer Eyjafjallajökull. Dette udbrud førte også til andre sammensætninger, fx *askesky* og *askedyne*, som andre steder er blevet foreslået og valgt som årets ord. De ord er dog ikke særlig spændende sammensætninger: En *askesky* er, ja, en sky af aske, mens en *askedyne* er en dyne af aske. *Dyne* skal ganske vist opfattes i overført betydning her, ligesom i en dyne af sne, sand eller ked-somhed.

Askeramt er der mere sjov ved. *Askeramt* har nemlig et mere underfundigt forhold mellem ordets betydning og dets enkeltdele. På overfladen ligner det en ligefrem sammensætning ligesom de ovennævnte og ligesom *lynramt*, *stenramt*, *bilramt*, *skudramt* og *stråleramt*. Disse sammensætninger med *konkrete* ting, man kan blive ramt af, er bare ikke særlig almindelige. Præpositionsforbindelser er langt mere almindelige i disse til-

fælde: ramt af lynet, ramt af sten, ramt af en bil osv.

Sammensætninger med *-ramt* er næsten udelukkende forbeholdt den slags ulykker, der hører velfærdssamfund til. De hyppigste ord (i *Korpus* 2000 fra 1998-2002) er *kriseramte* (138), *konkursramte* (40), *karantæneramt(e)* (40), *skandaleramte* (39), og *konfliktramt(e)* (31). Først længere nede på listen finder man *sygdomsramte* (15) og *krigsramte* (9).

Askeramt hører til blandt velfærdsulykkerne. Hvis man er *askeramt*, har man ikke i fysisk forstand fået Eyjafjallajökull- eller Grimsvötn-vulkanens eruptive rester i hovedet. Det er mere komplekst. Man er snarere *udsat for nogle sekundære ubehagelige heder*, der er en følge af *askeskyen*. Det kan være forsinkelse, aflysning eller nødvendigheden af at måtte vælge en omvej. Her ligner ordet sammensætninger som *turistramt*, *ferieramt* og *wienerbørdsramt*.

Med *askeramt* har vi fået endnu en aflægger, som både er relativt etableret og så nært knyttet til en bestemt historisk kontekst, at det tangerer et bevinget ord. Velkommen på bagsiden.

KF og CE

mål + mæle

En oversætter taler ud

»Hvad siger det, når en skiløbende and rammer et træ?« Det må oversætteren af Anders And finde ud af. Senere er det spørgsmålet, hvad landet *Over the Top* skal hedde på dansk. I serien »Med sproget på arbejde« er vi nået til oversætteren. Thomas Harder fortæller om sit arbejde

Natmands- og rakersprog i 300 år

Der har måske altid været omrejsende folk i Danmark. De har ikke været lette at forstå for danskerne. Læs den første samlede oversigt på dansk over omrejsendes sprog side 13.

Gravid, svanger, frugt-sommelig

Der er rigtig mange ord for at være i lykkelige omstændigheder. De sender associationer i mange, også overraskende retninger. Og forbindelserne til andre sprog er mangfoldige.

Læs side 19.

De nye kongelige navne – og folkets?

Vincent og Josephine blev de kongelige tvillinger døbt. Giver de så anledning til en modebølge i navngivningen? Birgit Eggert giver en oversigt over de seneste kongelige navnes popularitet side 26.

Sprogligheder 2

Fra oversætterens arbejdsværelse 6

Goddies genter! 13

Din hustru er ikke rask 19

Vincent og Josephine 26

Årets ord 2010 32

Jeg taler gerne fremmede Sprog; ikke for at glimme med mine lingvistiske Kundskaber; men det medfører en særegen Behagelighed, saaledes at familier ariser sig med Udlændige, da Man ellers uden dette Meddelelsesmiddel maatte betragte hverandre som Døvtumme. De magiske Ord løse Tungen, aabne for Sjælens Tankegjemme, og bringe Liv i hin spirituelle Tuskhandel, ved hvilken begge Parter vinde.

(»Kjettringeliv«, St. St. Blicher, 1782-1848.)